

(32)	Hi Hn6	.6	BELISTNING AV DØRER Murte og støpte vegger	NBI (32).603
dør	trevirke plast	fuge		

oktober 1966

CDU 69.028.1

0 GENERELT

- 01 Dette blad omhandler belistning av dører montert i fugete teglsteinsvegger, betongvegger og pussete vegger.
- 02 Ved vanlig dørbelistning viser det seg, ofte etter en tid, sprekker i sammenføyningene. Også karmen gir seg slik at det dannes sprekker i hjørnene. Dette er en ulempe som er vanskelig å unngå. Listen spikres som regel både i karm og vegg. Når listen krymper, holdes den fast i veggen slik at den trekker karmtreet med seg og den typiske kilesprekk i hjørnet oppstår, samtidig som karmen går opp i sammenføyningene, fig. 02 a Ulempen er mest utpreget ved de brede listverkprofiler. For å redusere ulempen av dette forhold, er det av betydning at listverket er tørt når det monteres og at man velger smale profiler.

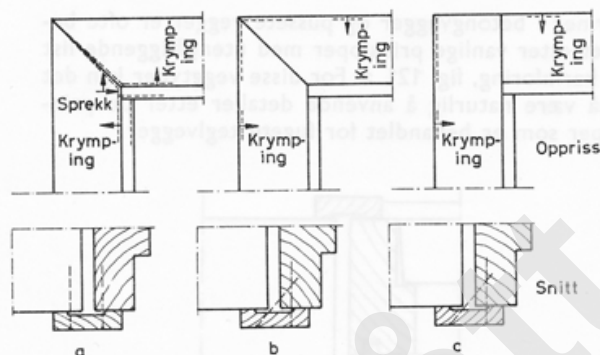

Fig. 02, a, b, c.

Skissen illustrerer måter for spikring av dørbelistning. Se post 02.

Ved å spikre listen bare i karmen vil den trekkes med karmen under krympingen slik at sammenføyningen blir tettere, fig. 02 b. Ved denne metode er det også av betydning at listverket er tørt når det monteres, at man velger smale profiler og at sammenføyningen av hjørnene ikke utføres altfor tett fordi listene vil presses sammen under krympingen. Presset blir størst ut mot hjørnet av sammenføyningen og kan medføre at selve listen sprekker dersom det utføres for tett. Fig. 02 c viser en måte for montering av listene som er brukt ved ferdigbehandlet listverk.

- 03 Av de elementære ting som må passes på ved valg av belistning, er å sørge for at døren kan løftes av hengslene. Hengseltypene bygger forskjellig ut ifra karmsidene, til en viss grad kan de også justeres ut eller inn ved monteringen i karmen. Når belistningen bygger særlig mye ut fra karmsiden, bør det velges hengsler med så kort stabel at døren kan løftes av under listen. I murte og støpte vegger vil det forekomme at døren ligger så dypt i veggen at det må tas spesielt hensyn til. Det finnes hengsler i handelen som har en stabelengde på ca. 10–12 mm.
- 04 Arbeidet med belistning er ofte meget tidkrevende fordi det er forbundet med justering og tilpassing. I rasjonelt byggeri er det av betydning at det legges til rette slik at arbeidet kan utføres mest mulig uten

spesiell tilpassing på byggeplassen. Man må også regne med at ferdig overflatebehandlet belistning vil komme mer til anvendelse etter hvert.

- 05 Det foreligger ny Norsk Standard for innvendige glatte dører av tre, NS 1130. Forslaget gir tre dørbredder, 7M, 8M og 9M, alle med samme høyde, 21 M. 1M = 100 mm. Karmtredybden er begrenset til en dimensjon 92 mm. Det foreligger også forslag til ny Norsk Standard for teglstein. Forslaget gir toleranssmål for normalformatet og innfører modulstein som bygger på 1M. Modulformatet foreslås til 188 mm lengde, 88 mm bredde og 87 mm høyde.
- 06 De detaljer som vises i dette blad er prinsipper for løsninger som kan bearbeides og utføres i flere varianter og kombinasjoner. NS 1130 Mål på innvendige dører av tre. Glatte dører uten overfals.

- 07 Henvisning NS 755 Vinduer og dører av tre. Terminologi.

1 UTFØRELSE

- 11 Belistning av karmen i fugete teglsteinsvegger.
- 111 Karmen i fugete teglsteinsvegger bør ha en belistning som ikke dekker over tilfeldige deler av skift og stein i det synlige murverket. Dersom belistningen skal være tettsluttende, bør den trekkes inn i karmåpningen og slutte til smyet.
- I $\frac{1}{2}$ -steinsvegger vil den foreslåtte standard til karmtredybde, 92 mm, være så stor at belistningen vil stikke fram foran murlivet, fig. 111 a. Dette gir en bedre løsning enn om belistningen ligger inn over vegglivet. Når man ser døren fra forskjellige synsvinkler, vil løsningen likevel "stjele" litt av murverket. Bare ved en tilbaketrukket belistning får man hele murverket omkring synlig, fig. 111 b.
- Tettsluttende belistning stiller store krav til murverket og i praksis vil det bety at man må akseptere en åpen spalte mellom trelisten og murverket. Slik belistning forutsetter derfor alltid dyttet fuge.

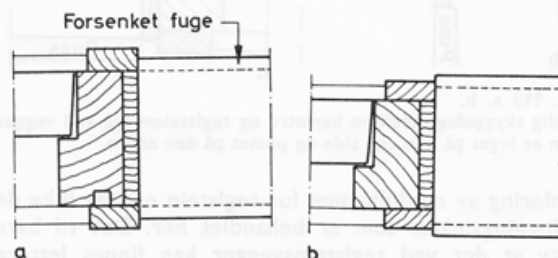
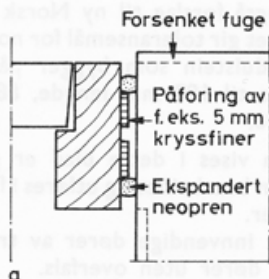

Fig. 111 a, b.

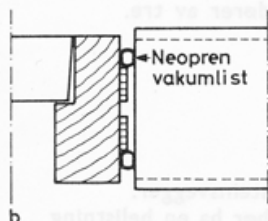
Prinsipper for tettsluttende belistning ved fugete teglsteinsvegger. Se post 111.

- 112 Mellom to så forskjellige materialer som tre og tegl kan det være naturlig å markere overgangen med skyggefuge, det kan også ofte bety mer rasjonelle løsninger.

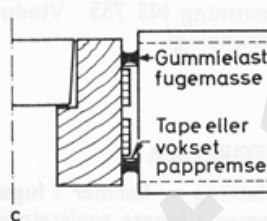
Fig. 112 a, b og c viser tre utførelser av skyggefuge mellom karm og vegg, fig. 112 a med lister av eksplandert neopren, fig. 112 b med neopren vakuumlister og fig. 112 c med gummielastisk fugemasse. I de tre løsningsene er det vist en påforing på utvendig side av karmen som danner bunn for fuge-materialet. Når det benyttes neoprenlister vil påforingen være til hjelp ved plasseringen av listene og sikre at de ikke kan trykkes innover i fugene. Ved bruk av fugemasse kan det legges inn voksete pappremser eller tape mot bunnen slik at massen bare binder til karm og vegg, denne detalj er imidlertid ikke så vesentlig ved innvendige dører. Som bunn for fugemasse kan også benyttes voksete papprør som presses inn i fugene, se fig. 121 b.

a

b

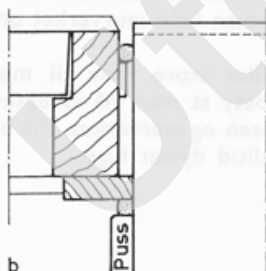

c

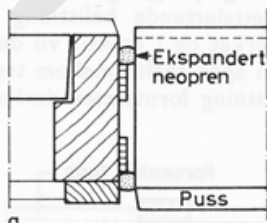
Fig. 112 a, b, c.

Prinsipper for avdekking av monteringsfuger mellom karmtre og fugete teglsteinsvegger med synlige skyggefuger. Se post 112.

- 113 $\frac{1}{2}$ -steins- og $\frac{1}{1}$ -steinsvegger er de vanligste tykkelser for innvendige teglvegger. Begge disse typer kan forekomme fuget på en side og pusset på den andre, fig. 113 a og b viser detaljprinsipper for slike veggtyper.

b

a

Fig. 113 a, b.

Synlig skyggefuge mellom karmtre og teglsteinsvegg ved vegger som er fuget på den ene side og pusset på den andre.

- 114 Innføring av modulformat for teglstein endrer ikke de belistningsmåter som er behandlet her. Det vil bare bety at det ved teglsteinsvegger kan finnes lettere anvendelse for den standard man kommer fram til ut fra vurderingen av justert bindingsverk. Detaljene som er vist under punkt 112 kan i prinsippet benyttes.

- 115 Karmer i yttervegger av skallmur kan belistes etter de prinsipper som er behandlet for innvendige dører. Utvendig må det benyttes fugemasse som gir en vann-tett fuge. Fugemassen bør beskyttes med en list, fig. 115.

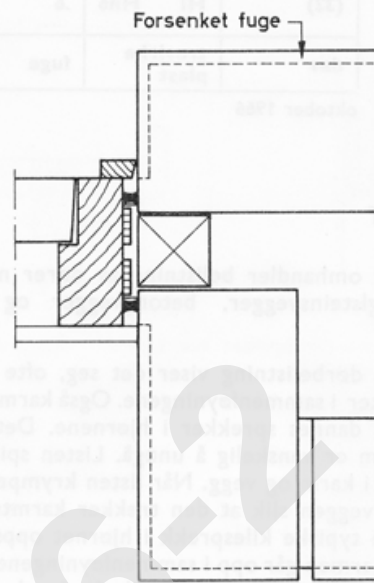
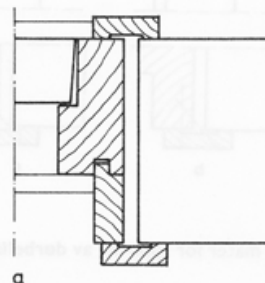

Fig. 115.

Avdekking av monteringsfuger i yttervegg av fuget skallmur.

- 12 Belistning av karmer i betongvegger og pussete vegger.

- 121 Karmer i betongvegger og pussete vegger er ofte belistet etter vanlige prinsipper med utenpåliggende list og karmforing, fig. 121 a. For disse veggtyper kan det også være naturlig å anvende detaljer etter de prinsipper som er behandlet for fugete teglvegger.

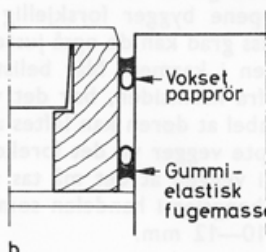
a

Fig. 121 a.

Belistning med vanlig karmtilsetning og utenpåliggende lister ved karmer i støpte og pussete vegger.

For pussete vegger, særlig for vegger med stor tykkelse, bør pussens føres rundt smyget i karmåpningene for å gi en ferdig overflate for den del som ikke dekkes av karmtre, fig. 121 b. Også ved tynnere pussete vegger må man passe på å få en god avslutning av pussens mot skyggefugen. Den sikreste måte vil sannsynligvis også for tynne vegger være å pusse smyget. Det vises til figurer under post 112.

Ved ferdig overflatebehandlede dører er det av betydning at pussarbeidet er avsluttet når dørene monteres.

b

Fig. 121 b.

Avslutning med skyggefuge mellom karm og vegg, ved pussete eller støpte vegger. Se post 112—113 og 121.

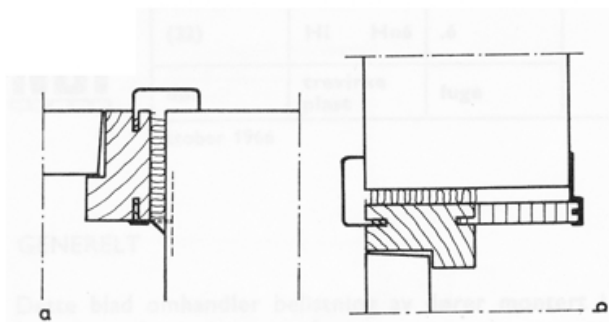

Fig. 122 a, b.
Belistning med plastprofiler ved karmar i støpte og pussete vegger. Se post 122.

122 Det finnes i handelen ferdige listverkprofiler i plast og tre som kan være spesielt anvendelige ved støpte og pussete vegger. Profilene for plast er vist i fig. 122 a. Smyglisten kan oppta varierende avstand ut til karmen. Det finnes også ferdigbehandlede karmforinger som listes inn med et spesielt profil. Denne løsning vil i praksis ikke frita for tilpassingsarbeid, fig. 122 b.

13 Ved valg av dørbelistning må detaljer for tilslutningen til fotlister bestemmes. Valg av prinsipp for dørbelistning har betydning for belistning ved golv. Disse spørsmål blir behandlet i eget Byggedetaljblad.